

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 31.5.2011
COM(2011) 306 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО
СЪВЕТА, ДО ИКОНОМИЧЕСКИЯ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И ДО
КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

**Преглед на действието на разпоредбите на Директива 2003/88/ЕО във връзка с
работниците на борда на морски риболовни плавателни съдове**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО СЪВЕТА, ДО ИКОНОМИЧЕСКИЯ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И ДО КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Преглед на действието на разпоредбите на Директива 2003/88/ЕО във връзка с работниците на борда на морски риболовни плавателни съдове

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В настоящото съобщение се прави преглед на действието на член 21 от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 г. относно някои аспекти на организацията на работното време¹ (наричана по-долу „Директивата“) във връзка с работниците на борда на морски риболовни плавателни съдове (наричани по-долу „МРПС“), плаващи под флага на държава-членка, съгласно изискванията по член 25 от директивата. Директивата се разглежда ограничително, т.е. анализират се само разпоредбите, засягащи единствено работници на борда на МРПС (без отношение към други работници).

Съгласно член 21 от директивата разпоредбите на членове 3—6 и 8 не се прилагат за работници на борда на МРПС. Следователно за тях са неприложими общите разпоредби на директивата, с които се уреждат междудневната почивка, почивката в работно време, междуседмичната почивка, максималната продължителност на седмичното работно време и продължителността на нощния труд. В член 21 се посочват специални правила, приложими по отношение на тези работници относно: право на достатъчна почивка и ограничена максимална продължителност на работното време, включително специални граници за максималната продължителност на работното време и минималния период за почивка (параграфи 1 *in fine*, 2 и 3); право на непрекъсната почивка, която може да се разделя на не повече от два периода, с максимален интервал между два последователни периода за почивка (параграф 4); възможност при определени обстоятелства да се допускат изключения от границите, посочени в параграфи 1, 3 и 4 (параграф 5); труд, необходим за непосредствената безопасност на плавателния съд или за оказване на помощ на кораби или хора в бедствено положение в морето (параграф 6); на последно място възможност правото на годишен отпуск да се съчетае с периода, през който не е разрешена експлоатация на риболовни плавателни съдове (параграф 7).

Комисията извърши преглед въз основа на отговорите на държавите-членки и социалните партньори на европейско равнище на изготвен за целта въпросник.² Използвана бе и налична информация от други източници, като независими експертни доклади.

¹ ОВ L 299, 18.11.2003 г., стр. 9–19.

² На въпросника отговориха 25 държави-членки (не са получени отговори от Белгия и Ирландия). Чешката република и Словакия не са транспонирали член 21, тъй като експлоатацията на МРПС под техен флаг не е разрешена. Люксембург няма регистрирани МРПС под свой флаг. Социалните партньори (Европейската федерация на транспортните работници — ETF, и Сдружението на националните организации на риболовните предприятия в ЕС — Eurorêche), които участваха в допитването, представиха общ отговор.

Въпросникът съдържа 21 конкретни въпроса, обединени в три раздела относно: i) отраслова структура и организация на морския риболов; ii) специални разпоредби, приложими за работниците на борда на МРПС, посочени в член 21 от директивата; iii) други разпоредби на директивата, приложими за работниците на борда на МРПС.

Обобщение на основните констатации е представено в точки 3—9 от настоящия документ.

2. КОНВЕНЦИЯ НА МОТ ОТНОСНО УСЛОВИЯТА НА ТРУД В СЕКТОРА НА РИБОЛОВА

На 14 юни 2007 г. Годишната конференция на МОТ прие Конвенция № 188 относно условията на труд в сектора на риболова (наричана по-долу „Конвенция № 188 на МОТ“). В членове 13 и 14 от конвенцията се съдържат разпоредби за *„екипажа и часовете почивка“*, които се отнасят до въпроси, обхванати от директивата. Член 6 от Конвенция № 188 на МОТ гласи: *„С никоя от разпоредбите на настоящата конвенция не се накърняват законодателен акт, решение, обичай или споразумение между собственици на риболовни плавателни съдове и рибари, които гарантират по-благоприятни условия от предвидените в настоящата конвенция“*.

С Решение на Съвета³ бяха предоставени пълномощия за ратифицирането на Конвенция № 188 на МОТ, която урежда и координацията на системите за социална сигурност в рамките на изключителната компетентност на ЕС. В решението се препоръчва бърза ратификация на Конвенция № 188 от държавите-членки, за предпочитане преди 31 декември 2012 г.

На 1 юни 2010 г. социалните партньори от Отрасловия комитет за социален диалог в областта на морския риболов започнаха преговори за въвеждане на някои аспекти на Конвенция № 188 на МОТ в законодателството на ЕС чрез споразумение на социалните партньори⁴. Ако бъде постигнато такова споразумение, то би могло да съдържа разпоредби за организацията на работното време на борда на МРПС. Социалните партньори изразиха становището си по този въпрос в отговор на проведеното допитване. Социалните партньори *„не желаят никакви промени на равнището на ЕС, с изключение на тези, въведени от Конвенция № 188 на МОТ“*.

3. ПЕРСОНАЛЕН И МАТЕРИАЛЕН ОБХВАТ НА ПРИЛОЖЕНИЕ (ЧЛЕН 21, ПАРАГРАФ 1, ПЪРВА АЛИНЕЯ)

Член 21 от директивата е приложим за всички работници на борда на МРПС, плаващи под флага на държава-членка. Понятието *„работник“* се ограничава до лица, наети по трудов договор или трудовоправно отношение съгласно националното законодателство. Съгласно определението в член 2 *„работно време“* означава *„всеки период, през който работникът работи на разположение на работодателя и изпълнява своята дейност или задължения в съответствие с националното законодателство и/или практика“*.

³ 2010/321/: Решение на Съвета от 7 юни 2010 г. за упълномощаване на държавите-членки да ратифицират в интерес на Европейския съюз Конвенцията относно условията на труд в сектора на риболова от 2007 г. на Международната организация на труда (Конвенция № 188).

⁴ Съгласно чл. 155, параграф 2 от ДФЕС.

Последиците от законодателството по отношение на работниците на борда на МРПС значително се различават в отделните държави-членки. Някои държави-членки нямат риболовен флот (Австрия, Чешката република, Унгария, Люксембург, Словакия), а други имат голям флот от МРПС. Пет държави-членки нямат излаз на море. В някои държави-членки практическият опит от действието на член 21 от директивата е ограничен, тъй като поради липсата на работници и/или риболовни плавателни съдове (Унгария) транспонираното национално законодателство не се прилага. На последно място флотите в Средиземноморието като цяло са съставени от по-малки плавателни съдове, а в Атлантическия океан — от по-големи съдове, което също променя равномерния характер на последиците.

През 2007 г. общият брой на заетите в риболовния отрасъл в ЕС-27 (като брой служители, приравнени на пълно работно време) се изчислява на 141 110 души⁵

Няколко държави-членки съобщават, че нямат информация за точния брой рибари, които работят на МРПС под техен флаг. Това се дължи основно на факта, че не всички работници на риболовните плавателни съдове са наети лица, а екипажът на голям процент от малките риболовни съдове е съставен от самостоятелно заети рибари (добър пример в това отношение е Гърция, където от общо 17 253 риболовни плавателни съдове 16 576 са крайбрежни съдове, използващи статични съоръжения). Нещо повече, риболовът често е второстепенна дейност, особено при дребномащабния крайбрежен риболов (както изтъкват Германия и Финландия). В Швеция няма изискване за регистрация на екипажа на плавателните съдове, което означава, че необходимата статистическа информация не е налице.

Освен това поради съществени методологически различия статистическите данни, събирани от отделните държави-членки, не са съпоставими. Някои държави-членки например преценяват числеността на персонала на борда на риболовните плавателни съдове, като използват коригиран минимален брой на екипажа, докато други използват статистика за броя на заетите лица или социалноосигурителна информация.

Особено внимание заслужават последиците от класифицирането на рибари, получаващи заплащане под формата на дял от улова или приходите⁶, като наети или самостоятелно заети лица съгласно националното законодателство. В случаите, когато рибарите, получаващи заплащане под формата на дял от улова или приходите, се разглеждат като самостоятелно заети лица, националното законодателство за прилагане на директивата обикновено не е приложимо за тях (в Обединеното кралство и в Малта). То обаче е приложимо за всички рибари, получаващи заплащане под формата на дял от улова или приходите, когато те се разглеждат като наети лица (както е във Франция, Германия и Испания). Прилагането на системата на дялово участие има определени последици по отношение на вида на договорите, като преобладаващо използване на срочни договори с цел получаването на заплащане и/или дял да съвпадне във възможно

⁵ Европейска комисия, Факти и цифри за Общата политика в областта на рибарството, издание 2010 г.

⁶ При традиционната система за трудово възнаграждение в риболовната промишленост се използва: разпределяне на улова или разпределяне на приходите след приспадане на разходите; или системата „дял плюс надница“ (източник: МОТ: *Условия на труд и живот при рибарите, Женева, документ CFI/4/1988/1*). За да увеличат максимално дела си от постъпленията, рибарите са склонни да работят с възможно най-малоброен екипаж.

най-голяма степен със срока на трудовия договор (Дания). Нещо повече, обикновено това включва стимули за удължено работно време (Португалия).

В своя Доклад за практическото прилагане на директивите за здравословни и безопасни условия на труд — Директива 93/103/ЕО (риболовни кораби) и Директива 92/28/ЕИО (медицинско обслужване на борда на плавателните съдове)⁷ Комисията посочва, че „системата за разпределяне на възнагражденията на повечето малки плавателни съдове може да води до по-удължено работно време, повече време, прекарвано на борда, и по-голямо напрежение. Малко вероятно е ефективните превантивни мерки да са приоритет при такива условия на труд и тяхната липса може да води до повече професионални заболявания и разстройства“.

С оглед на това някои държави-членки считат, че разширяването на обхвата на действащата уредба на работното време, така че да обхване самостоятелно заетите рибари, би могло да спомогне за подобряване на положението. Според тях от това би имало явни ползи, тъй като уредбата на работното време ще обхване повечето малки плавателни съдове (Малта) и рибарите, получаващи заплащане под формата на дял от улова или приходите, които се третират по различен начин от законодателството в различните държави-членки (Франция) в зависимост от класифицирането им като самостоятелно заети или наети лица⁸.

Приложното поле на Конвенция № 188 на МОТ обхваща самостоятелно заетите рибари, поради което ратифицирането ѝ от държавите-членки би могло да означава включването им в обхвата на всички разпоредби относно работното време или част от тях (както изтъкват Франция, Дания, Полша и Обединеното кралство).

4. ОГРАНИЧАВАНЕ НА РАБОТНОТО ВРЕМЕ И ГАРАНТИРАНА ПОЧИВКА (ЧЛЕН 21, ПАРАГРАФ 1, ВТОРА АЛИНЕЯ)

Член 21, параграф 1, втора алинея задължава държавите-членки да предприемат всички необходими мерки, за да гарантират почивка за работниците на борда на МРПС и да ограничат средната продължителност на седмичното им работно време до 48 часа, изчислени за референтен период, който не надвишава 12 месеца.

Това дава основание за специални разпоредби, уреждащи работното време на работниците на борда на МРПС. Становището на социалните партньори е ясно. Те защитават необходимостта от специално законодателство за работното време в отрасъла. В общия си отговор на проведеното допитване те настояват, че „би било неправилно да се използва директива, за да се наложат еднакви ограничения върху работното време на работници в риболова, заети на разположени в морето съоръжения и на сушата“. Според изложеното от тях становище „не е целесъобразно да се опитват и да се прилагат мерки, които пренебрегват спецификата на нашия отрасъл“. Освен това те подчертават, че „работното време на борда на риболовните

⁷ COM(2009) 599 окончателен.

⁸ В Испания съществува интересна междинна правна форма, наречена „икономически зависимо самостоятелно заето лице“. За нея е характерна на практика изключителна връзка с клиента. В закона са предвидени редица специални права, като периоди на почивка или гаранции при развалянето на договор.

плавателни съдове не бива да се ограничава повече“, тъй като „това не би било в интерес нито на рибарите, нито на работодателите“.

Няколко държави-членки са приели специално законодателство, с което уреждат работното време на работниците на борда на МРПС чрез подзаконовни актове за моряците (България, Естония, Финландия, Полша, Швеция) или водния транспорт (Унгария) и/или чрез специални механизми (Германия, Франция, Малта, Полша, Испания, Литва). В други държави-членки за тях се прилага общото трудово законодателство без специални разпоредби (Австрия, Чешката република, Словакия и Словения). Това не влиза в противоречие с директивата, при условие че приложимото законодателство гарантира най-малко същото равнище на защита, както член 21 от нея.

Общо 15 държави-членки са използвали закони за транспониране на директивата, а само една държава е използвала административни разпоредби (Дания). Само Австрия и Италия са използвали колективни договори (изглежда обаче, че общото законодателство по отношение на работното време продължава да се прилага субсидиарно). В няколко държави-членки колективни договори в риболова не съществуват или не са обичайна практика.

5. КРИТЕРИЙ ЗА МАКСИМАЛНА ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА РАБОТНОТО ВРЕМЕ И/ИЛИ МИНИМАЛНА ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ПОЧИВКАТА (ЧЛЕН 21, ПАРАГРАФИ 2 — 4)

Съгласно член 21, параграф 2 възможността за ограничаване на максималната продължителност на работното време и за налагане на минимален период на почивка в рамките на референтен период може да се упражнява единствено в границите, посочени в член 21, параграф 1, втора алинея (вж. по-горе).

Франция, Швеция и Португалия изтъкват практически проблеми при оценката и следенето на реалното работно време на борда, както и възможността за лесно заобикаляне на ограниченията. С оглед на това те твърдят, че предлаганият в директивата референтен период от 12 месеца много трудно може да бъде прилаган на практика. С цел да бъде преодоляно това затруднение, френското законодателство предлага като алтернативно решение годишна граница от 225 дни в морето⁹ вместо граница от 48-часово работно време за референтен период, който не надвишава една година.

Член 21, параграфи 2 и 3 от директивата предоставят възможност на държавите-членки да ограничат броя на работните часове или да определят минимални периоди за почивка в рамките на определен референтен период. Член 21, параграф 4 допълнително ограничава възможността за разделяне на почивката на не повече от два периода и определя граница от най-много 14 часа между два последователни периода на почивка.

Повечето държави-членки определят минимални периоди на почивка било като единствен критерий (Дания, Финландия, Франция, Малта, Нидерландия и Швеция), било в съчетание с ограничена продължителност на работното време (Австрия,

⁹ В подготвителните документи на френския закон границата от 225 дни в морето се разглежда като период, равностоен на 35 часа седмично, каквото е законовото ограничение за работното време във Франция. Възможна е дерогация до 250 дни в морето, което е равностойно на 48 часа седмично.

България, Германия, Испания, Унгария, Литва, Португалия, Гърция). В Дания максималната продължителност на работното време обикновено се урежда с колективни договори или с индивидуални трудови договори, а минималните периоди на почивка се определят със закон.

Всички държави, които съобщават, че използват периода на почивка като изключителен критерий по отношение на работниците на борда на МРПС, имат специално законодателство, което се прилага по отношение на рибарите (или моряците и рибарите). Тези държави невинаги използват периода на почивка като критерий в общото си законодателство за работното време, приложимо за работниците в други професии.

Според становището на Нидерландия критерият за минимална продължителност на почивката е „най-подходящ за системите на работа в риболова“. Въпреки че в Германия се използват и двата критерия, при определени условия колективният договор може да предвижда превишаване на максималната продължителност на работното време, без обаче да се намаляват минималните периоди на почивка.

Единствено Естония и Румъния съобщават, че използват максималната продължителност на работното време като изключителен критерий по отношение на работниците на борда на МРПС.

Уловът и по-нататъшната преработка на продуктите в голяма степен зависят от невинаги предвидими метеорологически и технически ограничения, свързани с експлоатацията на риболовните съоръжения и морската безопасност. Това оправдава призива за гъвкавост на работното време, изразен от социалните партньори. Съобщава се и за някои случаи, в които работното време на практика се превишава (Германия).

Следва да се подчертае, че в Конвенция № 188 на МОТ минималната продължителност на почивката се използва като единствен критерий, ограничаващ работното време на работниците на борда на МРПС¹⁰. Франция, Полша и Дания се позовават на това в отговора си на проведеното допитване.

Само Франция съобщава за практически проблеми при прилагането на член 21, параграф 4. Като потенциално решение Франция предлага да се позволи допълнително разделяне на шестчасови периоди на почивка, които могат да се прилагат единствено с колективен договор.

6. ИЗКЛЮЧЕНИЯ (ЧЛЕН 21, ПАРАГРАФИ 5 И 6)

Съгласно член 21, параграф 5 от директивата държавите-членки могат да допускат изключения по отношение на границите, установени в параграф 1, втора алинея, и параграфи 3 и 4. За целта е необходимо да бъдат изпълнени две изисквания: i) изключенията трябва да бъдат в съответствие с общите принципи за защита на здравето и безопасността на работниците; и ii) изключения могат да се разрешават само по обективни или технически съображения или съображения, свързани с организацията на

¹⁰ Това не съответства с Конвенцията за морския труд от 2006 г., в която максималната продължителност на работното време и минималната продължителност на почивката се запазват като алтернативен критерий за работното време на моряците.

труда. Необходимо е за това да съществува конкретно основание, съизмеримо с изключението. Същият член съдържа препоръка, че такива изключения могат да бъдат основание за „*по-чести или по-продължителни периоди на отпуск или отпускането на компенсационен отпуск*“.

Пет държави-членки съобщават, че не са използвали възможността за изключения (Австрия, Естония, Финландия, Португалия и Румъния).

Дания, Германия, Франция и Полша допускат изключения, свързани с условията за риболов или преработка на рибата (когато плавателният съд пряко участва в риболовна дейност и/или извършва дейност на места за риболов). В тези случаи се предвижда компенсационна почивка (с изключение на Полша).

В други държави-членки изключения се разрешават в широк кръг различни случаи, които не са пряко свързани с риболова или преработката на рибата. Във всички тези случаи разрешилите ги държави-членки считат изключенията за постоянни и е малко вероятно да ги отменят в краткосрочен или средносрочен план. По-долу са дадени някои примери.

В Нидерландия изключението е *ratione personae* и се прилага за капитани, управленски и помощен персонал на борда на МРПС.

В Малта изключението се отнася за крайбрежния риболов, но последиците от него са ограничени, тъй като всички рибари в Малта са самостоятелно заети лица.

Испанското законодателство най-общо допуска намалена продължителност на почивката на риболовни плавателни съдове. За това не се предвиждат специални основания. Освен това изглежда, че тази разпоредба по-скоро заменя общото правило по отношение на риболовните плавателни съдове, а не представлява изключение, приложимо при определени изрично определени обстоятелства.

По отношение на риболова България прилага общото си законодателство в областта на извънредния труд. Продължителността на работното време, допустима съгласно това законодателство, в някои случаи може да надвишава ограниченията, установени в директивата. Въпреки това се определя годишна граница за извънреден труд (150 часа) и обстоятелствата, при които това може да се допусне, са изрично определени.

Като цяло изключенията се въвеждат със законодателни актове. В някои държави-членки обаче (например в Германия, Унгария или Швеция) те могат да се въвеждат с колективни договори.

Член 21, параграф 6 се отнася до правото на капитана на МРПС да изисква от работниците на борда да полагат неопределен брой часове труд, необходим за непосредствената безопасност на плавателния съд, пътниците или товара на борда, или за оказване на помощ на други кораби или хора в бедствено положение в морето. Не се съобщават никакви проблеми при прилагането на тази разпоредба.

7. ГОДИШЕН ОТПУСК (ЧЛЕН 21, ПАРАГРАФ 7)

Член 7 от директивата се отнася до правото на годишен отпуск и е приложим за работниците на борда на МРПС. Единствената специална разпоредба, приложима само

за работници на борда на МРПС, се съдържа в член 21, параграф 7, който позволява на държавите-членки да постановят, че работници на борда на МРПС, чиято експлоатация не е разрешена през определен период на календарната година, по-дълъг от един месец, трябва да ползват годишен отпуск през този период.

Общо 12 държави-членки съобщават, че не са използвали тази възможност (Австрия, България, Дания, Испания, Естония, Финландия, Франция, Германия, Унгария, Нидерландия, Полша и Португалия). Само Малта и Румъния заявяват, че са се възползвали от тази разпоредба. В Малта обаче практическите последици от нея са незначителни, тъй като всички рибари са самостоятелно заети лица.

8. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ НА ДИРЕКТИВАТА, ПРИЛОЖИМИ ЗА РАБОТНИЦИТЕ НА БОРДА НА МРПС (ПО-СПЕЦИАЛНО НОЩЕН ТРУД)

Съгласно член 21, параграф 1 по отношение на работниците на борда на МРПС не се прилага член 8 относно „продължителност на нощния труд“. Членове 9—11 (относно оценка на здравословното състояние и прехвърляне на дневна работа, гаранции при полагане на нощен труд и уведомяване за редовно използване на работници, които полагат нощен труд) продължават да се прилагат по отношение на тях.

Поради това е необходимо да се извърши оценка дали съществуват основания за специална уредба относно продължителността на нощния труд, полаган от работници на борда на МРПС.

Редица държави-членки са решили да прилагат по отношение на работниците на борда на МРПС общото си законодателство в областта на нощния труд (Испания, Португалия, Румъния, България, Финландия, Унгария, Нидерландия), въпреки че някои държави-членки имат специално законодателство, което урежда други аспекти на работното време на борда на МРПС.

Други държави-членки съобщават, че няма сведения за отрицателни последици за здравето и безопасността на работниците, предизвикани от настоящата липса на уредба относно продължителността на нощния труд (Германия, Литва). Някои риболовни методи изискват полагането на нощен труд. Полша съобщава, че по-строги разпоредби по отношение на нощния труд на борда на МРПС „биха предизвикали силни възражения от самите работници“. На последно място Обединеното кралство изтъква, че рибарите са ловци и събирачи, поради което би било непрактично дейността им да се ограничава в традиционните рамки, прилагани към работниците на сушата по отношение на нощния труд.

Подчертава се, че би било оправдано да се наблегне на медицинския надзор на рибари, от които се изисква да полагат нощен труд (Франция).

Въпреки че някои риболовни методи изискват полагането на нощен труд, работниците на борда на МРПС невинаги могат да се разглеждат като „работници, полагащи нощен труд“ по смисъла на член 2, параграф 4 от директивата, съгласно който се изисква определена част от работното време да се полага през нощта.

Следва да се отбележи, че съгласно Директива 94/33/ЕО¹¹ по отношение на младите работници се прилагат специални правила.

9. ОБЩА ОЦЕНКА

Държавите-членки и социалните партньори, до които се допита Комисията, бяха помолени да дадат общата си оценка за член 21 от директивата, като по-специално заявят дали разпоредбите ѝ продължават да са целесъобразни, особено по отношение на здравето и безопасността на работниците. Основните изводи са обобщени по-долу:

- (1) Специалните разпоредби по отношение на работниците на борда на МРПС, съдържащи се в член 21 на директивата, трябва да продължат да се прилагат. Според 12 държави-членки разпоредбите по този член са целесъобразни, а социалните партньори изразяват силна подкрепа за запазването на специална уредба по отношение на работниците на борда на МРПС. Въпреки това социалните партньори заявяват, че *„ясните ограничения, установени в член 21 от действащата директива относно работниците на борда на риболовни плавателни съдове трябва да се считат за целесъобразни“*.
- (2) Въпреки че не всички държави-членки са изразили становище, девет от тях посочват, че според тях персоналният обхват на приложение на директивата е целесъобразен.
- (3) Някои държави-членки изразяват съмнения доколко е целесъобразен критерият за максимална продължителност на работното време с оглед на специфичните модели на труд в риболовния отрасъл и затрудненията за контрол и правоприлагане. Смята се, че най-често срещаният проблем при инспекцията е именно трудността да се установи реалната продължителност на работното време на борда. Освен това инспекцията обикновено се провежда единствено в пристанищата. Според някои държави-членки на практика не е толкова трудно да се следят периодите на почивка.
- (4) В някои държави-членки спазването на изискването за непрекъснати шестчасови почивки поставя практически проблеми.
- (5) Като цяло се приема, че член 8 относно продължителността на нощния труд не трябва да се прилага за работници на борда на МРПС. Не се смята обосновано и наличието на специално законодателство относно продължителността на нощния труд за работници на борда на МРПС.
- (6) Възможността за допускане на изключения от общите модели на работното време, установени за работниците на МРПС, се счита за необходим механизъм за гъвкавост.

¹¹ Комисията неотдавна анализира практическото приложение на директивата в свой доклад (SEC (2010) 1339).

10. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

- (1) Като изцяло зачита автономията на социалните партньори, Комисията ще продължи процеса на преговори за въвеждане на някои аспекти на Конвенция № 188 на МОТ в законодателството на ЕС чрез споразумение на социалните партньори, за да може съвместно с тях да бъдат установени потенциални области, в които са необходими или обосновани действия на ЕС. Всички такива действия ще бъдат във връзка с настоящото преразглеждане на директивата.
- (2) Вследствие на проведеното допитване Комисията набеляза редица области, изискващи допълнително внимание. Те са:
 - а) Положението на самостоятелно заетите лица, които обикновено работят на малки плавателни съдове и често получават заплащане под формата на дял от улова или приходите, заслужава специално внимание, особено в контекста на ратифицирането и прилагането на Конвенция № 188 на МОТ от държавите-членки.
 - б) Информацията, предоставена от държавите-членки, не е достатъчна, за да се установи дали референтният период, който съгласно член 21, параграф 1, втора алинея не може да надвишава 12 месеца, се предоставя и се спазва във всички случаи.
 - в) В Конвенция № 188 на МОТ минималният период на почивка се посочва като единствен критерий за ограничаване продължителността на работното време, докато директивата допуска алтернативно използване на минимален период на почивка или максимална продължителност на работното време. Поради това държавите-членки биха могли да прилагат единствено критерия за минимален период на почивка или едновременно за максимална продължителност на работното време и минимален период на почивка, за да се съобразят и с двата акта. Това решение е съвместимо с настоящата директива, при условие че се спазват всички нейни разпоредби, които са по-благоприятни за работниците. Правото на непрекъснати периоди на почивка е особено важно (тъй като Конвенция № 188 на МОТ не предвижда подобна разпоредба) и трябва да се спазва.
 - г) Особено внимание трябва да се отдели на медицинския надзор на моряци, полагащи нощен труд.
 - д) В един-единствен случай (Испания) изключението от правилата за работното време не е обосновано съгласно нито едно от обстоятелствата, изброени в член 21, параграф 5. Изключенията трябва да бъдат съизмерими с обстоятелствата, които ги обосновават, и не бива да се отнасят за цялото приложно поле на разпоредбата. Комисията със специално внимание ще следи дали прилагането на изключения по член 21, параграф 5 от директивата е в съответствие с тези принципи.
- (3) В по-широк контекст Комисията отбелязва, че първостепенна цел на Стратегията на Общността за здравословни и безопасни условия на труд за

периода 2007—2012 г.¹², подкрепена с Резолюция на Съвета от 25 юни 2007 г.¹³, остава непрекъснато подобряване на условията на труд, най-вече чрез значително намаляване на трудовите злополуки и професионалните заболявания. За постигането на тази цел трябва да се засили точното и ефективно прилагане на законодателството на ЕС в областта на здравето и безопасността, като същевременно се подпомагат МСП, особено в „рискови“ отрасли, като строителството, селското стопанство, риболова и транспорта. За тази цел чрез новата програма ПРОГРЕС и в сътрудничество с Консултативния комитет Комисията понастоящем подготвя необвързващи практически ръководства за правилното прилагане на директивата, по-специално в риболовния отрасъл (за плавателни съдове с дължина, по-малка от 15 метра).

¹² Съобщение от Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите — Подобряване на качеството и производителността на труда: Стратегия на Общността за здравословни и безопасни условия на труд за периода 2007—2012 г. [СОМ(2007) 62 окончателен от 21 февруари 2007 г.].

¹³ Резолюция на Съвета от 25 юни 2007 г. относно нова стратегия на Общността за здравословни и безопасни условия на труд (2007—2012 г.), ОВ С 145, 30.6.2007 г., стр. 1.